

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ DERS BİLGİ FORMU

Dersin Adı		Dilbilimi							
Ders Kodu		TRO314		Ders Düzeyi		Lisans			
AKTS Kredi	2	İş Yüğü	50 (Saat)	Teori	2	Uygulama	0	Laboratuvar	0
Dersin Amacı		Bu dersin amacı dilbilim hakkında genel bilgi kazandırmak, dilbilimin temel çalışma alanlarını tanıtmaktır. sesbilim, biçimbilim, sözdizim, anlambilim, lexicon, psikodilbilim, toplumdilbilim, sinirdilbilim, söylem analizi gibi çalışma alanları hakkında deyatlı bilgi vermek, dünya dilleri üzerinden bu çalışma alanları hakkında veri çözümlemeleri yapabilme yeteneği kazandırmaktır.							
Özet İçeriği		Dilin muhtelif tanımları, Dünya dilleri hakkında genel bilgiler; 20. yy başlarına kadar doğu ve batı geleneğinde dil çalışmalarına tarihsel bir bakış ; 20. yüzyılda dil bilim kavramının ortaya çıkışı; dil bilimin dalları ve çalışma alanları; Ferdinand De Saussure ve Yapısalcı dil bilim kuramı (Cenevre Dil bilim Okulu). Yapısalcı anlayışı benimsemiş dil bilim okulları; Prag Okulu, Fransız İşlevselciliği (Andre Martinet), Gustave Guillame ve Psikomekanik, Kopenhag Okulu ve Glosematik, Amerikan Yapısalcılığı (Franz Boas, Edward Sapir, Leonard Bloomfield, Zellig Sabbetai Harris), Noam Chomsky ve Üretken Dönüşümsel Dil Bilgisi Kuramı, Dil Bilim Kökenli Dil Bilgisi Kuramları. Kuramların, teorik ve uygulamalı düzeyde dil öğretimiyle ilişkilendirilmesi.							
Staj Durum		Yok							
Öğretim Yöntemleri		Anlatım (Takrir), Tartışma, Bireysel Çalışma							
Dersi Veren Öğretim Elemanı(ları)		Dr. Öğr. Üyesi Yüksel GİRGİN							

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Araç	Adet	Oran (%)
Ara Sınav (Vize)	1	40
Dönem Sonu Sınavı (Final)	1	70

Ders Kitabı / Önerilen Kaynaklar

1	Uzun, Nadir Engin. Anaçizgileriyle Evrensel Dilbilgisi ve Türkçe. Multilingual, İstanbul, 2000.

Hafta	Haftalara Göre Ders Konuları	
1	Teorik	Giriş: dilbilim, filoloji, göstergebilim, edebiyat
2	Teorik	Kuramsal, uygulamalı, karşılaştırmalı, tarihsel dilbilim
3	Teorik	Dilbilim tarihi: başlangıçtan 20.yüzyıla
4	Teorik	Dilbilim tarihi: Saussure
5	Teorik	Dilbilim tarihi: Copenhag ve Prag okulları, Amerikan yapısalcıları
6	Teorik	Dil Edinimi: Kuramlar
7	Teorik	Dil Edinimi: Uygulamalar
8	Ara Sınav (Vize)	Ara Sınav
9	Teorik	Tarihsel dilbilim
10	Teorik	Karşılaştırmalı Restorasyon
11	Teorik	Karşılaştırmalı Restorasyon
12	Teorik	Üretici Dilbilgisi: Chomskyci gelenek
13	Teorik	Üretici Dilbilgisi: Chomskyci gelenek
14	Teorik	Yönetim ve Bağlama dönemi: yönetim, durum kuramı, rol kuramı
15	Teorik	Yönetim ve Bağlama dönemi: bağlama kuramı, denetim kuramı
16	Dönem Sonu Sınavı (Final)	Final

Dersin Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Etkinlikleri Çerçevesinde İş Yüğü Hesabı (Ortalama Saat)

Etkinlik	Adet	Ön Hazırlık	Etkinlik Süresi	Toplam İş Yüğü
Kuramsal Ders	14	0	3	42
Ara Sınav	1	3	1	4

Dönem Sonu Sınavı	1	3	1	4
Toplam İş Yüğü (Saat)				50
Yuvarla [Toplam İş Yüğü (saat) / 25*] = AKTS Kredisi				2
*25 saatlik iş yükü 1 AKTS olarak kabul edilmektedir.				

Dersin Öğrenme Çıktıları

1	Dilbilim hakkında genel bilgi sahibi olur.
2	Türkçenin dünya dilleri arasındaki konumu hakkında yorum yapma yeteneğı kazanır.
3	Dilsel kategoriler ve dilbilimsel süreçler hakkında veri çözümlemesi yapar.
4	Sesbilim, biçimbilim, sözdizim, anlambilim, toplumdilbilim, psikodilbilim, metindilbilim, söylem analizi, sinirdilbilim çalışma alanlarında genel bilgi kazanır.
5	Dile bilişsel bir yaklaşım kazanır.

Program Çıktıları (Türkçe Öğretmenliği Programı)

1	Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ana ilkelerine bağlı, Türk Milli Eğitim sisteminin temel amaçlarına uygun, alanında bilgili ve deneyimli bireyler olmak.
2	Dilin tanımı, işlevleri, dil bilgisi ve dil biliminin temel kavramları, dünya dillerinin nitelikleri, Türk dilinin bu diller arasındaki yeri, Türk dilinin tarihi dönemleri, ses ve ses olayları, ekler, kelime türetme yolları, kelime grupları, cümle, cümlenin öğeleri, cümle türleri hakkında yeterli akademik bilgiye sahip olmak.
3	Edebiyat bilgi ve kuramları hakkında yeterli akademik bilgiye sahip olmak.
4	Göktürk ve Uygur edebiyatları, Divan edebiyatı, Tasavvuf ve Halk edebiyatları hakkında yeterli akademik bilgiye sahip olmak.
5	Yeni Türk edebiyatı, Dünya edebiyatı hakkında yeterli akademik bilgiye sahip olmak.
6	Türk dili ve edebiyatına, okuma, dinleme, konuşma, yazma ve dil bilgisi eğitime ait bilgi ve becerilerin ortaokul öğrencilerinin düzeyine uygun biçimde aktarılmasında ve uygulanmasında gerekli öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili bilgi ve beceriye sahip olmak.
7	Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiğı sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme, eğitim psikolojisi, teknoloji ve materyal kullanımı, öğretim ilke ve yöntemleri, eğitim kurumlarının faaliyetlerini düzenleyen kanun ve yönetmelikler hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmak.
8	Türkçeyi doğru, güzel ve etkin konuşma kurallarına uygun, iyi bir iletişime ve anlamaya imkân sağlayacak şekilde ve estetik bir biçimde kullanmak.
9	Türkiye Türkçesini ses bilim, şekil bilim, söz dizimi, anlam bilim ve sözlük bilim gibi dilbilgisi ve dilbilim yöntemleriyle anlama, yorumlama ve çözümleme becerisine sahip olarak bu alandaki bilgisini araştırma ve geliştirme yönünde kullanabilir.
10	Türkçe öğretimine yönelik uygulamalarda araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme becerisine sahip olmak.
11	Yurt dışındaki Türk çocuklarına, Balkanlardaki Türk çocuklarına, yabancılara ve Türk soylulara yönelik Türkçe öğretim yöntem ve tekniklerini bilmek, uygulamak.
12	Türklerin kullandıkları alfabeler ile ilgili bilgi sahibi olmak.
13	Türkçe eğitiminin gerektirdiğı düzeyde bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisi ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme yetkinliğine sahip olmak.

Program ve Öğrenme Çıktıları İlişkisi 1:Çok Düşük, 2:Düşük, 3:Orta, 4:Yüksek, 5:Çok Yüksek

	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5
PÇ1	5				
PÇ2	5				
PÇ3	4				
PÇ4					4
PÇ5					4
PÇ6					5
PÇ7			5		
PÇ8			5		
PÇ9				4	
PÇ10				5	
PÇ11		3			
PÇ12		4			
PÇ13		4			

